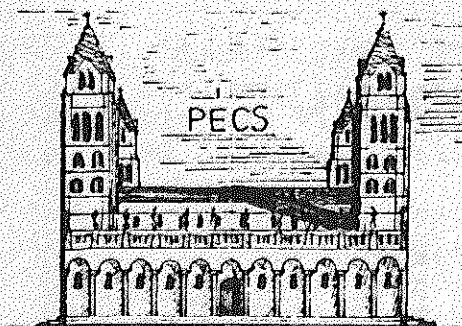

PALESTRINA

KÓRUSHIRADÓ

10

1991. augusztus 17. Szentatyánk Pécssett

"Örvendezzünk mindnyájan az Urban,
ünnepi napot ülvén Szűz Máriának tiszteletére,
kinek ünnepén örülnek az angyalok
és magasztalják az Istennek Fiát!"

/Antifona a fogadáskor/

A PÁPALÁTOGATÁSRA

lélekben valamennyien már hónapokkal előbb készültünk. Ugy készültünk, mint karénekesek, akiknek feladatuk van, akiknek felelősségük van, akiknek kötelességük is a tevékeny részvétel ezen az örömnnepen. Ehhez igazítottuk nyári időbeosztásunkat, résztvettünk a külön próbákon és a nagy nap reggelén már 6 órakor együtt voltunk a kijelölt gyülekező-helyen, a kertvárosi templom előtt. Kezünkben a szép, violinkulcsos belépővel vártunk a megígért autóbuszra...

Köszönetünket ezuton is kifejezzük az előrelátóbb /vagy jobban értesült/ piuszi és belvárosi kórusnak, valamint szekszárdi barátainknak, akik buszukba befogadtak.

A helyszínre kiérve megragadott valamennyiünket a nagyszabású szabadtéri "templom", az alkalomhoz illő, sok szimbólumra utaló oltárépítmény és jól esett a gondoskodás: a székekkel ellátott kórus-pódium, ahová a kilátásba helyezett 800 fő töredéke gyűlt össze...

A várakozás, az előkészület óráiban leginkább Hegyi Atya beszéde fogott meg. /Mivel nem jelent meg nyomtatásban, most közreadjuk./

A Szentatya megérkezése, jelenléte, közvetlen gesztusai, szentmiséje, szentbeszéde sugározták az igazi szeretetet, az igazi emberiséget.

Ezen a csodálatos szép nyári napon mindannyiunkban belül is felragyogott a napsugár. Azt kívánjuk, hogy ez a fény, ez a ragyogás ne múljon el belőlünk a szürke, ködös, hideg napok jöttével se.

Emlékezzünk Rá, úgy ahogy előttünk állt, különleges, feszületben végződő pásztorbotjára támaszkodva - amint Rodler Rita rajza fölidézi, - s emlékezzünk tanítására, imára buzdító szavaira.

A pápalátogatásra mindig emlékezzünk.

Dr. Hegyi László pápai prelátus beszéde a Pogányi repülőtéren
1991. augusztus 17-én a Szentatya érkezésére várva.

Krisztusban kedves Testvéreim!

A hívő embernek örök imádságos könyve a Zsoltárok könyve. A 117. zsoltárban azt olvassuk: Ezt a napot az Uristen adta, örvendjünk és vigadjunk rajta! A zsoltár mondatának a visszhangját megadja az Evangélium, amikor azt mondja: Aldott, aki az Ur nevében jön, hozsanna a magasságban!

Az elmélkedésünket evvel a mondattal kezdjük és majd evvel a mondattal fogjuk befejezni.

Az én céloim nem az, hogy ennek a percnak, ennek a napnak az általános jelentőségére rámutassak. Megteszik ezt mások. A mostani elmélkedésünk célja: megtalálni, megérezni, hogy ez az alkalom mit ad a hívő embernek, hogy el ne veszítsük a lelki tartalmat, a lelki lényegét az életünknek ezen a páratlan napján.

Akkor fogjuk ennek a percnak az igazi jelentőségét észrevenni, ha meghalljuk, és ez lesz az elmélkedésünk felépítése: Mit mond nekünk, mit mondanak a pápa sebei, mit mondanak a pápa szavai és mit mond a pápa embersége.

Krisztus megkérdezte, mégpedig háromszor megkérdezte Pétert: Péter szeretsz-e engem jobban, mint ezek?

Ahhoz a Krisztus küldöttjéhez is megszólalt az Isten kérdése ezelőtt már több, mint 12 évvel, mikor 1978. október 16-án a sorsdöntő pápai választásnál megkérdezték tőle, elfogadod-e?

Ez egy formális kérdés volt. Krisztus kérdése azonban többet jelentett. Azt akarta mondani: Új útra lép az Egyház. Sorsdöntő választás, elfogadod-e, vállalod-e az új útnak a bizonytalanságát. Nem azt kérdezem, hogy látod-e a jövőt, egyet kérdezek, szeretsz-e engem jobban ezeknél?

Tudjuk, hogy a pápa, az új pápa mit válaszolt rá. Azt mondta: Uram, Te mindent tudsz, tudod, hogy szeretlek. Ez volt az első válasz Krisztus kérdésére.

Aztán elmúlt egy-két esztendő és meglátszott, hogy az új út valóban kockázatos. Es eljött az 1981. május 13-a, a délutáni órák. Emlékszünk, tudjuk mi történt. Ott volt a merénylet a pápa ellen. Akkor keveset tudtunk róla, most már majdnem ismerjük a végső mozzanatokat és szálakat is. De nem itt volt a titok. Hanem két nap múlva, amikor a pápa életét már megmentették és ő ott feküdt a betegágyon és az első öntudatos gondolatánál, hogy most hogyan tovább, megszólalt megint a krisztusi kérdés: Hogyan akarod folytatni? Mert mindenki megértené, ha lemondanál. Ha változtatnál az életstílusodon. De ne felejtse el, hogy aki a kezét az éke szarvára tette, az ne nézzon hátra. Es akkor a pápa másodszor is felelt Krisztus kérdésére: Hogy szeretsz-e engem jobban, mint ezek?

A válasza, a felelete abból állt, hogy azt a revolvergolyót, amelyet kioperáltak a testéből, elvitte Fatimába és ott belefoglaltatta a Szűzanya koronájába. Ez is érdekes dolog ám. Az előző időkben az ereklyetartóban csontmarmaradványok, vagy ruhafoszlányok voltak, manapság revolvergolyó. Hát modern életet élünk. A pápa válasza, a felelete, hogy szeretsz-e engem jobban, mint ezek, ez volt. Ez volt a válasz Krisztus második kérdésére.

A harmadik kérdés még nem hangzott el. Majd amikor Isten akarja, majd amikor Isten elrendezi a körülményeket, majd ahogyan akarja.

A kérdés még nem hangzott el harmadszor, de a választ már tudjuk. Sőt Krisztus viszontválasztát is tudjuk: Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat! Hát ezt mondják a pápa sebei.

És már áttérünk a második gondolatra, mit mondanak a pápa szavai? A pápa szava a küldöttnek a tanítása, a küldötté, aki nem a saját gondolatait, nem a saját személyét hirdeti, aki mögött ott áll a Küldő. Érdekes dolog és a magyar nyelv nagyon meg tudja különböztetni a jelenlétet a látogatástól. Krisztus nem Isten jelenlétéről beszél, hogy Isten mindenütt ott van, mindent lát, mindent tud. Krisztus Isten látogatását említi. A jelenlét az egy közömbös dolog, mindenkinek szól. A látogatás már személyes, Isten személyes üzenete hozzánk. Aki most itt van, akár mint díszvendég, akár mint segédszemélyzet, vagy segítő-rendőr, akár mint közömbös turista, akár mint mindent vállaló zarándok, mindenkit az Isten kegyelme hívott ide. És ennek a percnak az igazi tartalmát csak akkor nem veszted el, ha ezt a személyes hívást, személyes látogatást észreveszed benne. Isten tehozzád szól és akkor már a pápa nem is fontos, akkor ő már arra sem méltó, hogy megoldja Krisztus saruszíját. Mit akar az isteni üzenet és isteni látogatás elérni? Azt, amivel Krisztus kezdte és befejezte a földi életét. Tartsatok bűnbánatot, mert elközelgett az Isten országa. Nem a halálra gondolt, nem a mennyországra gondolt, az Isten földi országára, a több hitre, a több szeretetre, a több békességre. Aki most itt van, ahhoz Isten személyesen szól. Az az Isten, aki előtt ezer év olyan mint egy nap és egy nap olyan mint ezer év. Aki előtt nincs tömeg, aki előtt csak egyesek vannak. Krisztus, aki mindig eltévesztette a dolgot, soha nem az erdőt látta, mindig csak az egyes fákat. Isten szava most azt mondja nekünk, hogy légy a családban, az életedben, a munkahelyeden, az országodban, a városodban Krisztus békéjének nemcsak hirdetője, hanem építője is. Isten számít rád, Isten várja tőled a segítséget. Pogány repülőtér. A pogányi repülőtér. Milyen szép lenne, hogyha máttól kezdve ez nem a Pogány nevet viselné, hanem az Istenhozottat. Miért-ne? Ha bukovinai székelyeknek volt egy Istensegítség falujuk, akkor nekünk is lehet egy Istenhozott. Az Isten küldötte, az Isten-szó üzenetvivője jön hozzánk, átadja az Isten üzenetét, nem mint jelenlét, hanem mint látogatás. Ezt mondják a pápa szavai.

És mit mond a pápa embersége? Majd látsz valakit. Nemsokára megérkezik, már jön. Akinek az embersége több, mint a rangja, több mint a kitüntetett szerepe. Valaki, akiben az embertestvér várja az embertestvért. Az egyik Isten képére és hasonlatosságára alkotott ember, várja a másik Isten képére és hasonlatosságára alkotott embert. Ez a pápának az igazi valósága. Megértjük, ezt az embert nem az egyenruhája teszi nagyobbá, nem az egyenruhája ad neki tekintényt. Ő ad tekintélyt a ruhájának. Nem a kalap, hanem a fej, nem a kard, hanem a kar, nem a ruha, hanem az ember. És ez az ember el merte kiáltani a mi keserves évszázadunk legnagyobb mondatát, amikor azt mondta: az ember inkább rokona Istennek, mint az állatnak. Ezt merte mondani a 20. század keserves tapasztalatai után. Amikor a maga bőrén érzett min ent. Ez a végső üzenete. Nem az Istennek, hanem az embernek is szolgálók. Mert az ember inkább rokona Istennek, mint az állatnak. Ez nemcsak hit Istenben, ez nemcsak hit Krisztusban, ez hit az emberben is. Hát ezeket mondják nekünk a pápa sebei, a pápa szavai és a pápa embersége. Ezt a napot az Ur isten adta, örvendjünk és vigadjunk rajta, áldott aki az Ur nevében jön, hosszárna a magasságban. Amen.

KOTTAKIÁLLÍTÁS.

Néhány gondolat a Székesegyház kottagyűjteményéről.

Ez év augusztusában a Megyei Könyvtár Zeneműtárának munkatársai egy kis kiállítást készítettek a Székesegyház kottatárának anyagából. A kiállítás létrehozásához az adta a kiinduló ötletet, hogy Pécsen rendezték meg a Magyar Könyvtárosok Egyesületének vándorgyűlését augusztus 22-25 között. Az ország különféle könyvtáraiból érkező zenei könyvtárosok részére olyan értékes programot kívántunk összeállítani, melyet csak itt láthatnak.

Régi korok pécsi zenei emlékei után kutatva mindenképp előtt a Székesegyház kottatára jut az ember eszébe. Bárdos Kornél: Pécs zenéje a 18. században című könyve gazdag tematikus jegyzéket ad a dóm kottatáráról. Önmagában már az idézett könyv következő mondata is felkeltette az érdeklődésünket: "A dóm kottatárában viszont 378 mű kottanyagát sikerült összegyűjtenünk, melyeket a 18. században használtak." A vándorgyűlés pécsi helyszíne kellő indokot jelentett számunkra, hogy lehetőség szerint közkinccsá tegyük a Székesegyház kottaritkaságait.

Eredetileg nem is gondoltunk kiállítás készítésére, csupán egy kottatár látogatást terveztünk. Az előkészítő munkák során úgy döntöttünk, hogy néhány művet kiemelve inkább kiállítás formájában tárjuk a látogatók elé az anyagot, mivel a kottatár jelenlegi helye annyira kicsi, hogy abban könyvtári rendet kialakítani lehetetlen.

A kiállítás helyszínéül a Székesegyház Palestrina Kórusának próbatermét választottuk, mivel a folyosón és a próbaterem falán lévő plakátok, fotók és képek önmagukban is nagyon szépek, ezért jól kiegészítették a kiállítás anyagát. Itt szeretnénk köszönetet mondani dr. Benyovszky Imrének és Jobbágy Valérnak, akik sok segítséget nyújtottak a kiállítás létrehozásához.

A kiállítás anyagában szerepeltek az istentiszteleteken használt latin nyelvű kézzel írott kották, nyomtatott misekönyvek a 18. századból, szakirodalom és tankönyvek az egyházi zene- és énektanításhoz, egyházzenei folyóiratok.

Számunkra különösen értékes csoportot képeztek a pécsi zeneszerzők egyházi művei a 18. századtól napjainkig. A kiállítás legszebb darabja a több, mint 100 éves kézzel írott katalógus volt, melyben az egyes zeneművek dallamkezdetének kottaképét is feljegyezték. Ugyanez a néhány ütemnyi kottakép a mű szövegműanyagát tartalmazó tokra is rákerült abban az időben, ezt bizonyítja a fennmaradt néhány példány. A kottatárba nagyon sok kotta bekerült különféle oktatási intézmények dokumentumaiból is, vallásos tartalma miatt. Már a kézzel írott ajánlások, bejegyzések tanulmányozása is helytörténeti inycség.

Zeneműtárosi szemmel nézve a Székesegyház kottatárának anyagát meg kell állapítanunk, hogy legsürgősebb feladat lenne egy tágasabb, száraz helyiségbe költöztetni a muzeális értékű gyűjteményt. Sajnos a jelenlegi hely nedves. Az anyag olyan méltó elhelyezést érdemel, ahol a szakszerű tárolás biztosításán túl lehetőség van állandó kiállítások rendezésére - természetesen üvegezett tárolókban.

A pécsi zeneélet múltjának legrértékesebb, legrégebbi dokumentumait hozzáférhetővé kellene tenni minden érdeklődő számára.

Szabó Ferencné
Baranya Megyei Könyvtár
Zeneműtárának osztályvezetője